

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 175 • Vychází 29. května 2018

Milí čtenáři,

dnešní úvodník bych rád věnoval rodinnému birdwatchingu. Asi ve třech letech pojal náš Jáchym myšlenku, že až bude velký, stane se ornitologem. A tohoto životního cíle se zatím drží stále. Zpočátku chtěl svoje vysněné povolání ještě přes léto kombinovat s pirátstvím, což jsme mu se ženou schvalovali, neboť nějak by si měl na ornitologickou kariéru taky vydělat. Myšlenky na pirátství však časem Jáchyma opustily, zatímco ornitologii zůstává ve svých deseti letech stále věrný, což před několika lety vyústilo i v jeho členství v České společnosti ornitologické.

Stát se ornitologem v Českých Budějovicích se přitom přímo nabízí. Jednak si tu dnes může malý birdwatcher vybírat z pestré škály biologických či přímo ornitologických aktivit, především různých vycházek, exkurzí a kroužků, jejichž součástí bývá často i kroužkování. Druhá je Budějovicko oblast, kde se dají potkat druhy jinde nevidané. Vrbenské rybníky spolu s bývalým tankodromem leží prakticky na okraji města a mají hned dvě výhody. Žije na nich obrovské množství (nejen) vodních ptáků, kteří se zároveň prakticky nebojí lidí, protože jsou na jejich neustálou přítomnost zvyklí. Funguje tu totiž unikátní kombinace přírodní rezervace a městského korza na venčení psů i dětí. Nikde jinde v ČR nepotkáte na jednom rybníku padesát kolpíků bílých, málokde můžete prakticky „na fleku“ pozorovat během jednoho odpoledne čtyři druhy volavek, o nepřeberném množství kachen, potápek, bahňáků a další droboti nemluvě.

A protože „Vrbeňáky“ leží opravdu na samotném okraji jihočeské metropole a ptáci mají křídla, nemusí k nim malý ornitolog ani dojet, aby učinil zajímavá pozorování. Často stačí projít ráno stometrovou trasu do školy, aby nad vámi proletěl kvakoš noční, nebo vyhlédnout na Dlouhém mostě z trolejbusu směrem k vltavskému Jiráskovu jezu, kde s oblibou lovívá volavka stříbřitá. Netrvalo proto dlouho, než se stal Jáchym pravidelným přispěvatelem databáze AVIF (<http://www.birds.cz/avif/>), kam členové i nečlenové České společnosti ornitologické zapisují svá pozorování ptactva. Od té doby vím, že AVIF vám počítá osobní statistiku, kterou Jáchym bedlivě sleduje. Pokud se tedy mezi napsáním tohoto článku a vydáním Ďáblíka nic nezměnilo, aktuálně má na kontě celkem 174 pozorovaných druhů ptactva (z toho letos zatím viděl 111 druhů) a do ptačí databáze dosud zadal 2791 pozorování.

Až do loňska šlo zapisování do AVIFu poměrně snadno. Sourozenecká rivalita je však od nepaměti hnacím motorem lidstva, takže Jáchymova mladší sestra Julie vyjádřila přání zapisovat svá pozorování též. Takže jsme na AVIFu založili další profil a přibyla nám jedna velká starost vyjádřená častou otázkou na společných výletech do přírody: „Tati, a komu to zapíšeš?“

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Absolutní selhání ministerstva zemědělství, ignoruje plošné hynutí našich lesů	str. 4-5
Zajistit výstavbu úložiště nejde navzdory lidem	str. 7
Výsledky anket „Ropák 2017“ a „Zelená perla 2017“	str. 13-16

Vlha pestrá poprvé hojněji zahníždila v jižních Čechách

Chráněné vlhy pestré v loňském roce poprvé ve větším počtu zahníždily v Jihočeském kraji. Na dvou místech vyvedlo úspěšně mláďata celkem pět párů těchto pestrobarevných ptáků, kteří si vyhrabávají hnízdní nory, např. ve stěnách opuštěných pískoven.

Vlhy se v poslední době v České republice šíří. Donedávna u nás hníždily hlavně na jižní Moravě a jejich výskyt v ostatních krajích byl víceméně sporadický. První záznam o hnízdění v jižních Čechách pochází z 90. let minulého století z Třeboňska, podruhé zahníždily v roce 2015 na Českobudějovicku. Vždy šlo ovšem o jeden pár. Teprve v loňském roce se hnízdiště vlh objevila na dvou místech v kraji a poprvé také vznikla kolonie těchto atraktivních ptáků, kde z pěti hnízdicích párů čtyři vyvedly mláďata. Loňská hnízdiště se nacházela na Českobudějovicku a Jindřichohradecku.

„Přestože se dal výskyt vlh v jižních Čechách očekávat, máme z jejich hnízdění velkou radost,“ říká ornitolog Jiří Bureš, vedoucí jihočeského regionálního pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK). *„V našem kraji byl dosud zaznamenán výskyt více než 300 druhů ptáků, z toho u dvou set druhů bylo zjištěno hnízdění. Jsme rádi, že k nim v posledních letech můžeme počítat i vlhu.“*

Všechna dosavadní hnízdiště vlhy pestré v Jihočeském kraji byla nalezena v opuštěných pískovnách. Tři přímo v písčité stěně, čtvrté v hromadě zeminy ze skrývky před těžbou. Na všech čtyřech lokalitách také probíhá nebo nedávno probíhal tzv. ochrannářský management, tedy cílená péče o vzácná stanoviště a ohrožené druhy.

„Hnízdění vlh potvrzuje, že opuštěné pískovny mají velký potenciál pro ochranu biologické rozmanitosti. Pokud z nich však uděláme skládky odpadků nebo v nich těsně po ukončení těžby vysázíme borovou monokulturu, pak je tento potenciál velmi záhy promrhán,“ říká Jiří Řehounek, který se ochraně a přírodě blízké obnově pískoven věnuje v neziskové organizaci Calla. Ochránci přírody proto dlouhodobě prosazují, aby se část území po těžbě nerostných surovin ponechávala pro ochranu přírody a rekreaci.

„Na obou loňských lokalitách vlhy zdárně vyvedly mláďata. Vzhledem k jejich aktuálnímu šíření je pravděpodobné, že mohou zahnízt i na jiných místech Jihočeského kraje. Proto bychom rádi požádali veřejnost, aby tyto krásné ptáky nerušila při hnízdění a nezasahovala do míst, kde se usídlí,“ dodává Václav Mikeš, zoolog Jihočeského muzea a člen Jihočeského ornitologického klubu (JOK).

Ornitologové a ochránci přírody také žádají Jihočechy, aby si případná pozorování vlh nenechávali pro sebe. Mohou se ozvat buď přímo AOPK, JOK či Calla. Nebo mohou využít databáze AVIF (<http://www.birds.cz/avif/>), kterou spravuje Česká společnost ornitologická a vyplnit pozorování vlh do internetového formuláře.

Společná tisková zpráva AOPK ČR, JOK a Calla

Stav jehličnatých lesů v ČR je dlouhodobě nejhorší v celé Evropě, trojnásobně nad evropským průměrem

Zdravotní stav českých jehličnatých lesů je dlouhodobě výrazně nejhorší v Evropě, upozorňuje mezinárodní inventarizace ICP Forest. Ta ukazuje, že 60 % všech českých jehličnatých porostů trpí

závažnou ztrátou jehličí. Výzva Zachraňme lesy (www.zachranmelesy.cz) upozorňuje, že nakoupením harvestorů a feromonových lapačů se příčiny krize smrkových lesů celé republiky nevyřeší.

Vysočina patří po severní Moravě k dalším místům, kde se může rozšířit lesní kalamita. Ředitel státního podniku Daniel Szórád na Výboru pro životní prostředí Poslanecké sněmovny požadoval pro řešení lesní krize součinnost s vládou. Tyto požadavky ale neobsahují žádné systematické návrhy na řešení příčin krize lesů. Zaměřují se pouze na bezprostřední technická řešení důsledků - žádají například víc vagónů na odvoz dřeva.

Na úterním sněmovním semináři uvedl profesor Vladimír Simanov: „*Dřevěná kniha degradovala lesnictví na úroveň pouhého producenta dříví, ignoruje společenský zájem na lesích a není ku prospěchu státních lesů.*“ Profesor Simanov dále zmínil, že „*Dynamika poškozování lesů hmyzími škůdci je natolik extrémní, že k ní musely významným způsobem přispět mimo téměř výhradně uváděných klimatických změn i nerespektování lesnických zásad ochrany lesů...*“

Zmíněná mezinárodní inventarizace lesů zjišťuje v reprezentativně zvolených lesích míru takzvané defoliace, neboli ztráty jehličí. Přestože se metodika v různých zemích mírně liší, v ČR je míra nemocnosti lesů výrazně nejvyšší v Evropě. Závažnou ztrátou jehličí u nás trpí 60 % všech jehličnatých porostů, což je téměř trojnásobně nad evropským průměrem. Stávajícím suchem jsou nejvíc zasaženy jehličnany starší než 59 let. U nich dochází k defoliaci dokonce na 75 % rozlohy.

Jan Skalík, koordinátor výzvy Zachraňme lesy Hnutí DUHA, říká: „*Rozsáhlý problém zdravotního stavu lesů se již začal projevovat v šesti krajích, podle predikcí odborníků ale může rozpad lesů zasáhnout celou republiku. Není tedy kalamitu možné řešit teprve reaktivně ve chvíli, kdy se lesy začnou rozpadat, dokoupením další techniky či dodatečným zlepšením poměru vysazovaných dřevin.*“

„*České lesy jsou nejméně zdravé v celé Evropě. Tento problém nevyřeší ani harvestory, ani feromonové lapače, ale jedině zásadní obrat k šetrné*

hospodářské praxi na celém území republiky. Změnit legislativu potrvá dlouho, ale zavést pravidla udržitelného lesnictví dle FSC může velká část lesních pozemků bez prodlení.“

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, říká: „*Lesy ČR by se měly soustředit také na to, jak na další nepříznivé roky připravit lesy, které kalamita ještě nezasáhla. Přeměnu lesa na druhově i věkově pestřejší je možné začít i tam, kde podle hospodářských pravidel les ještě „nedozrál“ ke kácení. Takovému přírodě bližšímu hospodaření ale hází klacky pod nohy současně nastavená pravidla.*“

„*Zachránit lesy můžeme jen důslednou změnou legislativy i hospodářské praxe zaměřenou na řešení příčin, ne až důsledků. Výzva „Zachraňme lesy“ upozorňuje, že lesy je zapotřebí na změnu klimatu připravovat neprodleně už nyní. Například podsadba lesa připravená dle pravidel šetrného hospodaření FSC pomůže už tehdy, jakmile se horní stromové patro začne rozpadat.*“

Tisková zpráva Hnutí DUHA (redakčně kráceno)

Lesník jako spojenec

Zdá se, že smrkovým monokulturám u nás začíná zvonit hrana. Kalamita (nejen) na severní Moravě a ve Slezsku odhalila neudržitelnou praxi současného lesnického hospodaření. Z pohledu ochránců přírody

a progresivních lesníků se nabízí pohodlná pozice ve stylu: My jsme to říkali a na naše slova došlo. To bych ale považoval za chybu, protože budeme vypadat, že máme z chřadnutí lesů radost.

Právě teď máme totiž šanci na skutečnou proměnu našich lesů směrem k přírodě blízkému hospodaření a mimoprodukčním funkcím, včetně ochrany biodiverzity. Lesní hospodáři totiž na vlastní oči vidí, že smrkové monokultury nemají budoucnost. Když s nimi povedeme dialog, můžeme ledacos posunout dobrým směrem. Vnímaví lesníci, kteří mají rádi les, by měli být z dlouhodobého hlediska našimi spojenci, nikoli protivníky.

Tematicky se přitom nemusíme omezovat pouze na diskusi o náhradě smrkových monokultur lesními porosty s přirozenějším složením. Bavme se o geografické a stanovištní původnosti lesních dřevin, invazních dřevinách (akát, dub červený apod.), o přirozenější věkové skladbě nebo úloze starých stromů a mrtvého dřeva v lesních ekosystémech. Nastolme téma pozapomenutých přístupů k lesnímu hospodaření, jako je např. střední les, pařezání nebo lesní pastva. Vysvětlujme, proč je pro ochranu přírody někdy lepší hodně zasahovat (pařezina, akátina) a někdy zase nechat věcem volný průběh (horská smrčina, těžební prostor). Diskutujme také o tom, jak změnit fungování státního kolosu jménem Lesy ČR, aby primárně namísto dřeva (potažmo peněz) produkoval spíše zdravé a pestré lesy.

Když přitom nejen lesníkům, ale i veřejnosti a politikům nenabídneme naše varianty řešení, prosadí se varianty jiné. V poslední době se ve sdělovacích prostředcích objevily třeba zprávy o převratném českém objevu – nové chemikálii z kolínské Draslovky, která hubí kůrovcovité brouky metodou tzv. fumigace. Další jedovatá látka zaváděná do naší krajiny však určitě nepředstavuje skutečné řešení stavu našich lesů.

Určitě ne vždy a ne na všem se s lesníky shodneme. Pokud však rezignujeme na diskusi, prohrajeme nakonec všichni. A les bude chřadnout dál.

Jiří Řehounek

Absolutní selhání ministerstva zemědělství, ignoruje plošné hynutí našich lesů

Ministerstvo zemědělství (MZe) mění důležitou vyhlášku, která mimo jiné určuje druhovou skladbu lesů. Převažující výsadbu smrku přitom nemění vůbec. Hnutí DUHA to označilo za skandální. MZe chce dál ponechat smrk jako hlavní dřevinu i v oblastech středních nadmořských výšek, kde podle vědeckých modelů bude hynout, a dokonce i tam, kde se již nyní smrkové porosty plošně rozpadají. Vyhlášku poslalo MZe do meziresortního připomínkového řízení.

Vyhláška nereaguje na změny klimatu nahrazením smrku v některých souborech lesů středních poloh dubem nebo bukem a dalšími stromy, které tam přirozeně patří. Ve výrazné části lesních souborů středních poloh umožňuje dál vysazovat hlavně smrky nebo borovice, u některých pouze varuje, že pěstování smrku je zde „velmi rizikové“. Například v Nížkém Jeseníku, kde smrkové porosty hynou na

velkých plochách, umožňuje návrh vyhlášky znovu zasadit 75 % smrků. Ty se tam již také na čerstvých holinách hromadně sázejí.

Ačkoliv v Jeseníkách nyní státní podnik Lesy ČR již zalesňuje smrkem méně než dřív, jinde v zemi se v podobných podmínkách smrky dál vysazují jako hlavní dřevina. Vědecké modely přitom upozorňují na velké riziko rozpadu 80 % smrkových porostů na většině území ČR. Přesto je smrk stále nejpoužívanější dřevinou při nových výsadbách.

Hnutí DUHA bude navrhopvat přepracování špatné vyhlášky MZe tak, aby omezila nové výsadby smrku v oblastech, kde jsou ohroženy hynutím. Hnutí DUHA požaduje, aby vyhláška vytvořila podmínky pro pěstování pestrých lesů přírodě blízkými způsoby, i pro takzvané lesy nízké a střední. Ekologická organizace přitom upozorňuje, že tyto změny jsou pouze potřebným dílčím a dočasným vylepšením. Nezbytné je změnit lesní zákon, a vyhlášku pak vydat úplně novou.

„Když smrkové lesy na mnoha místech velkoplošně hynou, je skutečně nehorázné, jak ministerstvo zemědělství dál zarytě trvá na dalším pěstování smrkových porostů. Ministr Jiří Milek by měl vyvodit důsledky k podřízeným, kteří mu takový návrh dali k podpisu, a sabotují politické zadání urychleně přizpůsobit naše lesy změně klimatu. Je přece zcela nemyslitelné znovu sázet smrk v zastoupení až 75 % například na Bruntálsku, kde nyní smrkové lesy plošně usychají. Právě to ale nová vyhláška ministerstva zemědělství umožňuje. Namísto většího podílu našich přirozených druhů stromů ministerstvo doplňuje rizikové smrky a borovice stejně rizikovými exotickými dřevinami,“ komentuje situaci Jaromír Bláha z Hnutí DUHA.

Tisková zpráva Hnutí DUHA

Za vykácení stromů na Jindřichohradecku hrozí silničářům pokuta

Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD) podél silnice v okrese Jindřichův Hradec vykácelo 192 stromů, na které získalo povolení od místních obcí. Káceno se ale bez posouzení dopadu na krajinný ráz, což je v rozporu se zákonem o ochraně přírody. O udělení pokuty, která se může vyšplhat do statisíců, právě probíhá správní řízení vedené Českou inspekcí životního prostředí.

Stromy podél silnice I/23 mezi Kardašovou Řečicí a obcí Pleše zmizely už v roce 2016. Silničáři však mají 192 vykácených stromů nahradit 137 novými. Ačkoliv kácení proběhlo na základě povolení od místních obcí, ŘSD porušilo zákon tím, že nepožádalo o posouzení dopadu na krajinný ráz. Ve správním řízení vedeném ČIŽP hrozí silničářům pokuta. Na vině je především špatná komunikace mezi ŘSD a orgány ochrany přírody.

„Kvůli tomu, že úřady spolu neumí mluvit, krajina jižních Čech vykácením hodně utrpěla. Pokud se bude Ředitelství silnic a dálnic o nově vysazené stromy dobře starat, možná se situace za pár

desítek let částečně lepší,” popisuje kauzu Marcela Klemensová, vedoucí kampaně Zachraňme stromy z Arniky.

Silničáři se už stejnou chybou provinili v CHKO Třeboňsko. Vykácením 148 stromů v roce 2014 podle ČIŽP narušili krajinný ráz podél silnice I/24 mezi Frahelží a Ponědráží. Obce totiž povolily vykácení bez náhradní výsadby a dokonce bez posouzení dopadu na ráz krajiny. ČIŽP za porušení zákona uložilo silničářům pokutu 200 tisíc korun a povinnost vysadit 80 nových stromů.

„Případ kácení stromů podél silnice I/24 sledujeme od roku 2015, kdy nás prostřednictvím naší ekoporadny upozornili místní lidé. Na narušení krajinného rázu jsme Ředitelství silnic a dálnic bez odezvy upozorňovali. Nakonec jsme pomohli místním lidem podat stížnost úřadům, které nám daly za pravdu a proti nesprávným rozhodnutím zakročily,” dodává Klemensová.

Tisková zpráva Arniky

Anketa Alej roku startuje letos po osmé

Lidé už mohou nominovat kandidáty do osmého ročníku soutěže o nejoblíbenější alej roku pořádané spolkem Arnika, a to až do konce října letošního roku. Zájemci mohou nominovat stromořadí na webu <http://www.alejroku.cz> zasláním fotografie a krátkého příběhu nebo popisu. O vítězných alejích pak bude hlasovat veřejnost.

Letos poprvé může skutečně každý fotit a nominovat aleje během výletů nebo dovolených po celé České republice už od května, kdy se koruny stromů krásně zelenají, a to až do 31. října 2018. Nezáleží, zda jde o aleje známé, neznámé, vzrostlé, mladinké, ve městech, v krajině, kolem silnic nebo turistických tras. Stejně jako v minulých letech může o vítězství aleje rozhodnout mimořádná krása, silný příběh, snaha místních lidí o záchranu nebo odhodlání lokálních patriotů uspět v konkurenci z celé republiky.

Na autory prvních čtyř nominací čeká odměna – poukaz od firmy Foto Škoda na služby v hodnotě 500 Kč. Na autora vítězné nominace pak čeká jako hlavní cena let balonem od Lucky Balon a exkurze do výroby biočajů Sonnentor. Pro autora nejkrásnější fotografie máme zrcadlovku značky Canon.

„Ať už alej roku 2018 roste kdekoli a ať už zvítězí díky své kráse nebo díky silnému příběhu, těšíme se, až se s ní seznámíme. Snad jí titul pomůže, aby naši krajinu zdobila ještě dlouho,“ uvedla Marcela Klemensová z Arniky.

Novými patronkami ankety se letos staly malířka Iva Hüttnerová a pěvecké trio Sestry Havelkovy.

Loni lidé nominovali 62 alejí z celé České republiky. V minulém ročníku ankety triumfovalo teprve tříleté stromořadí ovocných stromů Stará Husí cesta v Dřevčicích, které vysázeli místní trampí Roverští patrioti. V ročníku, ve kterém hlasovaly necelé 4 tisíce lidí, získala 408 hlasů. Alejí roku v Praze se stala čtyřřadá alej na Vltavské cyklostezce.

Cílem ankety Alej roku je přitáhnout pozornost lidí k alejím, které patří ke zdravé a fungující krajině. Hledejte s námi nejkrásnější vzroslé stromořadí, upozorněte na ty, kterým hrozí zánik, a představte nám mladé aleje, které jste vysadili, a o které budete pečovat i v příštích letech.

Z tiskové zprávy sdružení Arnika

Zajistit výstavbu úložiště nelze navzdory lidem

Platforma proti hlubinnému úložišti oslovila předsedy politických stran ANO Andreje Babiše a ČSSD Jana Hamáčka, které v představeném Programovém prohlášení připravované vlády slibují: „Zajistíme ... výstavbu hlubinného trvalého úložiště radioaktivního odpadu.“ Výběr lokality pro úložiště není pouze geologickou otázkou, je potřeba také dojít ke shodě s komunitami žijícími ve vybraných regionech. Dnes však v České republice kulminuje dlouho trvající spor mezi státními úřady a dotčenými samosprávami, které po nabytých zkušenostech přestaly zodpovědným státním institucím věřit. Platforma sdružující 28 dotčených měst a obcí a 13 spolků zastupujících občany z lokalit vybraných pro možnou výstavbu úložiště nabídla oběma předsedům férový dialog k této problematice.

Jen za poslední roky zažili starostové několik zásadních obrátů v postupu Ministerstva průmyslu a obchodu a jemu podřízené Správy úložišť radioaktivních odpadů, porušené sliby, které dostali, či zatajování informací. Postup státu vyvolává nedůvěru nejen v transparentnost procesu, ale také nejistotu, zda nalezené místo bude skutečně garantovat nejlepší dostupnou bezpečnost po dlouhé stovky tisíc let.

Zajistit výstavbu trvalého hlubinného úložiště radioaktivního odpadu, ke které fakticky má dojít až v dalších desetiletích, lze paradoxně i tak, že současný neprůhledný proces bude přerušeno. Platforma proti hlubinnému úložišti je přesvědčena, že nejprve je nutné dohodnout a ukotvit potřebná pravidla, jak přesně a podle jakých kritérií má být vhodná lokalita vybrána a rovněž připravit a přijmout zvláštní zákon o postupu při vyhledávání hlubinného úložiště, jak s ním počítá nový atomový zákon.

Nové žádosti o stanovení průzkumných území, o která nyní začala Správa úložišť radioaktivních odpadů žádat na všech devíti vytipovaných lokalitách a která vyvolávají novou vlnu konfliktů se samosprávami, by měly být staženy. O průzkumná území by mělo být požádáno až po jasném nastavení pravidel a také po otevřeném a oponovaném výběru lokalit. Případné zpoždění v řádu jednotek let totiž neznamená nic oproti požadavku na bezpečnost po statisíce let.

Petr Nohava, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: „Bez jasných pravidel a slibovaného zákona o úložišti není možné v procesu výběru lokality pokračovat. Pro vznikající vládu je zajištění férového procesu příležitostí přispět k řešení více jak 15 letého problému.“

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

FOTOBLOG

Společný happening proti úložišti v celé České republice

Už druhou desítku let usilují představitelé a obyvatelé obcí, pod nimiž státní Správa úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) hledá místo pro vyhořelé jaderné palivo a další vysoce radioaktivní odpady, aby se s nimi jednalo otevřeně, poctivě a byli pro stát partnerem a ne pouhým cílem zájmu. Zatím se nedaří. Netransparentní a silový postup státu převažuje, ale obce i spolky to nevzdávají. V sobotu 21. dubna 2018 se proto na osmi lokalitách v České republice uskutečnil již čtvrtý ročník Dne proti úložišti. V jeho průběhu obce i spolky uspořádaly pochody, běžeckou štafetu, besedy, promítání a další akce. Den proti úložišti opět zaštitila Platforma proti hlubinnému úložišti (<http://www.platformaprotiulozisti.cz/>), která sdružuje již 25 měst a obcí a 12 spolků. Poprvé se zapojili i obyvatelé nově přidané lokality Na Skalním, západně od Jaderné elektrárny Dukovany.

Víc fotografií a informací o dění najdete na webu www.nechcemeuloziste.cz.

Edvard Sequens

Lokalita Čihadlo (severně od Jindřichova Hradce) – účastníci pochodu se zastavili u vloni zasazeného stromu proti úložišti na okraji Deštné.

Lokalita Březový potok (Pošumaví) – kromě jiného se konala běžecká štafeta ze členů místních spolků a občanů po 25 km hranici lokality.

Lokalita Čertovka (na pomezí Plzeňského a Ústeckého kraje) – lampionový průvod kolem lubeneckého rybníka.

Lokalita Horka (u Budišova na Vysočině) – setkání účastníků pochodu u informačního stanu na místě plánovaného úložiště.

Lokalita Hrádek (u Dolní Cerekve na Jihlavsku) – ze setkání v Hojkově.

Lokalita Kraví hora (u Bystřice nad Perštejnem na Žďársku) – zastávka pochodníků u Stromu života zasazeného v roce 2017.

Lokalita Magdaléna (severně od Tábora u Jistebnice)

– pálení Urany při „jaderném“ pikniku v Makově.

Lokalita Na Skalním (u Jaroměřic nad Rokytnou východně od Dukovan) – setkání účastníků pochodu a cyklojízdy na místě plánovaného úložiště.

VYŠLO

Srovnávací analýza českých kritérií pro výběr úložiště

Öko-Institut Darmstadt analyzoval aktuální stav českého procesu výběru úložiště pro v podstatě vysoce radioaktivní odpady se zaměřením na kritéria k tomu používaná. Do rešerše byly zahrnuty vedle anglických veřejně dostupných textů i české originální zdroje. Jako srovnávací základna byly zohledněny procesy výběru lokality ve Finsku, Švédsku, Švýcarsku a Německu ve vztahu ke kritériím tam používaným.

Autoři: Dipl.-Geol. Stefan Alt, Dipl.-Ing. Beate Kallenbach-Herbert, Dr.-Ing. Veronika Ustohalova

Překlad do češtiny: Ing. Dalibor Stráský

Analýzu lze stáhnout na: <https://www.oeko.de/publikationen/p-details/vergleichende-analyse-der-tschechischen-endlagerkriterien/> (německý originál analýzy)

Přelomová studie: Po odstavení českých uhelných elektráren světla nezhasnou

Česká síť může v roce 2030 bezproblémově fungovat bez velkých uhelných elektráren. To je hlavní sdělení nové studie renomované konzultační společnosti Energynautics, kterou dnes na tiskové konferenci v Praze představil její hlavní autor Peter - Philipp Schierhorn. Studie „Czech Power Grip Without Electricity from Coal by 2030“ vznikla na objednávku organizací Glopolis, Frank Bold, Hnutí DUHA, CEE Bankwatch Network a Aliance pro energetickou soběstačnost.

Základem studie jsou výsledky modelování, které provedli experti Energynautics pomocí vlastních softwarových nástrojů. Simulovali na počítačovém modelu chování sítě ve všech dnech roku s předpokladem zrychlení energetické transformace v České republice mezi dneškem a rokem 2030. Projevila by se především odstavením všech uhelných zdrojů provozovaných výhradně pro výrobu elektřiny. Podle předpokladů zůstanou v provozu pouze uhelné zdroje s kombinovanou výrobou tepla a elektřiny, jejichž hlavním cílem je zásobování velkých sídelních celků teplem a kogenerační zdroje v průmyslových podnicích. Pro ty navíc bude zajištěno uhlí, kterým by se jinak zbytečně plýtvalo v nízkoučinných elektrárnách.

Druhým významným rozdílem mezi předpoklady pro rok 2030 a současným stavem je nárůst výkonu obnovitelných zdrojů, především větrných a solárních elektráren, tedy zdrojů závislých na počasí. Model předpokládá nárůst výkonu větrných elektráren na 2050 MW (oproti 278 MW v roce 2017) a solárních elektráren na 5500 MW (oproti 2100 MW v roce 2017). Podle výsledků modelu tento nárůst stabilitu sítě neohrozí.

Hlavním výsledkem modelu, který testoval řadu parametrů sítě v patnáctiminutových intervalech, je zjištění, že ani po rozsáhlé transformaci nebude ohrožena bezpečnost dodávek spotřebitelům.

Karel Polanecký z Hnutí DUHA řekl: „Není možné, aby Česká republika plnila Pařížskou dohodu a zároveň provozovala uhelné elektrárny v Počeradech, Chvaleticích nebo Dětmarovicích. Potřebný útlum uhelných elektráren bude znamenat významný zásah do systému. Zpráva o tom, že česká síť se bez uhelných elektráren může obejít, je důležitým vstupem do debaty. Poslanci včera unáhleně odmítli omezit znečištění z uhelných elektráren, senátoři však už mohou rozhodovat s vědomím zcela nových informací.“

Martin Sedlák z Aliance pro energetickou soběstačnost řekl: „Česká energetická koncepce potřebuje přepracovat na základě impulsů z evropských cílů ve zvyšování podílu energie obnovitelných zdrojů v příštím desetiletí i nastupujících prvků akumulace energie. Studie ukazuje, že lze zvládnout stabilní chod sítě bez blackoutů i pomocí decentralizovaných řešení, mezi které patří také společná výroba elektřiny a tepla.“

Sutlovičová z analytického centra Glopolis řekla: „Výkon obnovitelných zdrojů v některých zemích narostl natolik, že pokrývají významnou část spotřeby. Během deseti let, v období 2007 až 2017, se podíl obnovitelných zdrojů v Evropské unii na celkové výrobě zdvojnásobil a činí už 30 procent. Zkušenosti ze zemí s vysokým podílem zdrojů závislých na počasí ukazují, že je lze efektivně využít, aniž by byla ohrožena spolehlivost zásobování zákazníků. Energynautics spočetli, že je to možné i u nás - a ČR by dokonce mohla zůstat zemí s převažujícím vývozem elektřiny.“

Z tiskové zprávy organizací, které financovaly studii

Český výtah ze studie najdete zde: <http://glopolis.org/wp-content/uploads/Infolist-sit-bez-uhli.pdf>

Celou studii v angličtině najdete zde: http://glopolis.org/wp-content/uploads/Czech-Grid-Without-Coal-By-2030_fin.pdf

Obchodní zóna Hrdějovice projde celým procesem EIA

V minulém Ďáblíku jsme vás informovali o kontroverzním záměru na výstavbu tzv. obchodní zóny v Hrdějovicích. Areál obřích hal se stal terčem kritiky zejména ze strany obyvatel okolních obcí, které by nesly dopravní zátěž související s projektem. Po zjišťovacím řízení je nyní jasné, že obchodní zóna může mít závažný vliv na životní prostředí, takže musí projít celým procesem EIA, jak to požadovali její odpůrci.

Proti projektu od počátku aktivně vystupují nejen starostové a obyvatelé dotčených obcí, ale i spolek Pro Nemanice, na jehož facebookovém profilu najdete k případu více informací: <https://www.facebook.com/pronemanice/>.

Průběh procesu EIA mohou zájemci sledovat na https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_JHC855 a případně se k němu i vyjadřovat a podávat připomínky.

Jiří Řehounek

Řekni, kde ty kytky jsou...

Trávníky v okolí budějovického výstaviště patří k druhově nejbohatším ve městě. Když mají místní rostliny štěstí a firmy „pečující“ o městskou zeleň je nestihnout posekat, krásně rozkvetou, přilákají motýly

a potěší lidi. To se ovšem děje velice zřídka. Letos v květnu došlo k posekání všech těchto trávníků těsně před rozkvetením většiny bylin a zároveň na konci velmi suchého období. Na trávnících přitom téměř nekvetly trávy.

Jde to samozřejmě i jinak. Třeba fakultní zahrada Přírodovědecké fakulty je právě v plném květu, jak se můžete přesvědčit na fotografii. Podobně neposečená místa v areálu Biologického centra AV ČR představují i v tomto období vítanou pastvu pro motýly, včely a další hmyz. A také pastvu pro naše oči. Přitom by u Výstaviště stačila jednoduchá změna v harmonogramu

sekání. Takový trávník stačí sekat třeba jen dvakrát ročně, zejména s ohledem na kvetení a tvorbu plodů. A ušetřilo by se za vynechané seče. Ale koho tady zajímá šetření veřejných financí nebo jak vidí péči o městskou zeleň včela nebo motýl, že?

Jiří Řehounek

Pro krásu i pro přírodu

Titulek pro tento článek jsem si vypůjčil z vysvětlujících tabulek, které byly letos instalovány u tzv. květnatých pásů v českobudějovickém parku Stromovka. Protože přesně vystihuje, oč při vytváření květnatých pásů jde. Líbí se lidem a podporují biodiverzitu.

V Českých Budějovicích stojí za projektem květnatých pásů ve Stromovce a také v univerzitním kampusu pracovní skupina Ekologie obnovy při katedře botaniky PŘF JU (a na jejich monitoringu se podílí

také Calla). Původní inspirace pochází z Německa, kde jsou květnaté pásy s úspěchem využívány v zemědělské krajině z iniciativy biologů působících na Hochschule Anhalt. V Českých Budějovicích jsou však testovány přímo v městském prostředí. Biologové na nich sledují, jaké rostliny ze směsi se dobře uchycují a jaké druhy motýlů a blanokřídlých (případně i dalšího hmyzu) pásy lákají.

Pokud budete mít v příštích dnech, týdnech nebo měsících cestu do kampusu nebo do Stromovky, můžete se sami přesvědčit, zda v titulku zmíněné heslo platí.

Jiří Řehounek

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Determinace není žádná legrace

Server Idnes.cz si všiml, že hmyzu ubývá a přinesl o tom rozsáhlý článek, což je chvályhodné. Text vychází z citací entomologa Petra Šípka a také zahraničních odborníků, což je chvályhodné dvojnásob. A potvrzuje fakt, kterého si všímají nejen entomologové, ale i laická veřejnost.

U fotografií si ovšem zařadil redakční šotek. Ze střevlíka zlatolesklého udělal tesaříka zlatolesklého, zatímco ohniváček černočárny byl překřtěn na ohniváčka černočerného. Zatímco první omyl tkví zřejmě v tom, že hmyzu opravdu ubývá a lidé méně chodí do přírody, druhý patrně způsobily automatické opravy textového editoru, který slovo „černočárny“ zjevně nezná.

Ale mohli byste o mě klidně říci, že jsem hnidopišský entomolog, který hledá vady na jinak zdařilém a potřebném článku a měli byste pravdu. Jenže znalost živé přírody upadá i u mnohem větších tvorů, jak dokázala tištěná mutace jmenovaného serveru, která k článku o stěhování šumavského jelena Standy připojila ilustrační fotografii daňka. Tady už nezbývá, než zalovit mezi českými úslovími a zvolat: To jsem z toho daněk!

Jiří Řehounek

ROPÁK A ZELENÉ PERLY ZA ROK 2017

Výsledky anket „Ropák 2017“ a „Zelená perla 2017“

V časopise ALTERNATIVA, který vydávaly Děti Země, byly v roce 1992 poprvé publikovány materiály „Spolku krušnohorských ropáků“, z nichž vyplývá, že na Zemi dochází k dichotomii dvou vysoce vyspělých druhů – Homo sapiens sapiens (člověka moudrého) a Petroleus mostensis (ropáka bahnomilného). Celkem 90 členů nezávislé Komise ze 103 rozhodlo o vítězi 26. ročníku ankety „Ropák roku“ o anti ekologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí) a 23. ročníku ankety „Zelená perla roku“ o anti ekologický výrok. Členy Komise jsou např. sociolog Jan Keller, ekologická ekonomka Naďa Johanisová či publicista Vladimír Just.

V tomto čísle Dáblíka Vám představíme vítěze a další výsledky ankety „Ropák roku“ a v příštím se zaměříme na „Zelenou perlu roku“. Nejednu.

Titul Ropák 2017 získal

1) Jaroslav Foldyna, zastupitel Děčína, náměstek hejtmána Ústeckého kraje a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ČSSD) – Česká republika (231 bodů)

- za podání změny zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, společně s poslancem Františkem Adámkem (ČSSD) v únoru 2017 v rámci novelizace stavebního zákona a její silné prosazování, na základě které jsou spolky vyloučené z účasti v územních a ve stavebních řízeních pro stavby, u nichž nebylo vydáno stanovisko EIA podle zákona č. 100/2001 Sb., tzn. především pro stavby s lokálním negativním vlivem na životní prostředí a přírodu; novela stavebního zákona s touto změnou byla schválena Poslaneckou sněmovnou dne 27. 6. 2017.

Na dalších místech se umístili:

2) Mgr. Richard Brabec, ministr životního prostředí a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (hnutí ANO) – Česká republika (182 bodů)

- za hlavní podíl při schválení novely zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, Poslaneckou sněmovnou dne 5. 9. 2017, která omezí jeho účel, neboť se cca o 85 % ruší počet staveb, tj. na cca 300, u kterých se bude provádět zjišťovací řízení o jejich ekologických vlivech, ruší se právo veřejnosti na vyjádření k posudku EIA, na jehož základě vydává úřad stanovisko EIA, a vládě dává právo rozhodnout, které stavby nebudou podle tohoto zákona posuzovány, neboť mají výraznou převahou veřejného zájmu,

- za účelovou nečinnost při schvalování poslaneckých návrhů na změnu zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v rámci schválení novely stavebního zákona dne 27. 6. 2017, které znamenají tyto významné změny: a) spolky jsou vyloučené z účasti v územních a ve stavebních řízeních pro stavby, u nichž nebylo vydáno stanovisko EIA podle zákona č. 100/2001 Sb., b) investoři mohou obejít řádné správní řízení o zásahu do biotopů zvláště chráněných druhů organismů s účastí spolků, neboť místo rozhodnutí bude nově postačovat jen podkladové závazné stanovisko, vydané úřadem bez vlivů spolků, a c) lze prohlásit uložena kompenzační opatření za zásah stavby do území evropské soustavy NATURA 2000 za plně funkční, ačkoliv tomu tak reálně ještě není,

- za odpovědnost při odmítnutí České republiky podpořit přísnější emisní limity pro velké spalovací zdroje podle nejlepších dostupných technik na úrovni Evropské unie (dokumenty BREF), čímž ČR podpořila zájmy průmyslu a nikoliv zdraví evropské populace; navzdory tomu byly přísnější emisní limity členskými státy dne 28.4. 2017 schváleny.

3) Ing. Dan Ťok, ministr dopravy – Česká republika (161 bodů)

- za trvalé prosazování výstavby cca 380 km plavebního kanálu Dunaj-Odra-Labe za 300-400 mld. Kč do roku 2045, neboť na jednání ministrů dopravy zemí Visegrádské skupiny konané dne 31. 1. 2017 podepsal memorandum, které předpokládá financování této stavby z evropských peněz, přestože ekologická, dopravní, ekonomická i právní hlediska tento projekt silně zpochybňují, přičemž by mj. došlo k významnému zásahu do fungování zbytků relativně přirozených říčních ekosystémů střední Evropy.

4) Ing. Karla Šlechtová, ministryně pro místní rozvoj – Česká republika (156 bodů)

- za zodpovědnost při schválení vládní novely stavebního zákona Poslaneckou sněmovnou dne 27. 6. 2017, která v rozporu s programovým prohlášením vlády z února 2014 omezila práva občanů na efektivní

účast při rozhodování úřadů o stavbách, neboť aktivně neodmítala účelový pozměňovací návrh zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, od poslanců z ČSSD Jaroslava Foldyny a Františka Adámka, kterým byly spolky vyloučené z účasti v územních a ve stavebních řízeních pro stavby, u nichž nebylo vydáno stanovisko EIA podle zákona č. 100/2001 Sb.

5) Mgr. Evžen Doležal, ředitel odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence MŽP – Česká republika (117 bodů)

- za vydání stanoviska SEA k návrhu Koncepte vodní dopravy v květnu 2017 s 31 podmínkami, podle které se má na udržení a další rozvoj nákladní a osobní vodní dopravy utratit asi 26 mld. Kč, včetně výstavby jezu Děčín a plavebního kanálu u Přelouče, přestože mělo být vydáno nesouhlasné stanovisko, jelikož návrh koncepce má jednak značné negativní vlivy na evropsky významné lokality Labské údolí a Porta Bohemica, které jsou díky unikátním přírodním podmínkám prakticky nekompenzovatelné, a jednak navzdory požadavkům laické i odborné veřejnosti nedošlo k mezistátnímu ekologickému posouzení vlivu koncepce na Labe v Německu.

6) Ing. Miloš Zeman, prezident České republiky – Česká republika (114 bodů)

- za trvalý negativní postoj k ochraně české přírody a krajiny v roce 2017, a to např. odborně neodůvodněným odmítnutím novely zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v březnu 2017, kterým se mj. upravuje péče o národní parky, přestože novelu zákona podpořila rozhodující většina laické i odborné veřejnosti; nesouhlas prezidenta byl přehlasován Poslaneckou sněmovnou dne 4. 4. 2017.

7) RNDr. Jan Zahradník, zastupitel Českých Budějovic, zastupitel Jihočeského kraje a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ODS) – Česká republika (85 bodů)

- za podání návrhu změny zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v květnu 2017, podle kterého by spolky, existující déle než tři roky, musely dokládat podpisy nejméně stovky osob, pokud by se chtěly účastnit územních nebo stavebních řízení, přičemž občané by kromě adresy a data narození museli nově uvádět číslo občanského průkazu nebo pasu a pro každé navazující řízení by navíc musela být předkládána nová originální podpisová listina, což lze považovat za nedůvodnou šikanózní zvlášť na aktivních občanech, kteří chtějí připomínkovat stavby, které mají negativní vliv na přírodu a životní prostředí; tento návrh byl při konečném schvalování zákona č. 100/2001 Sb. zamítnut dne 5. 9. 2017.

8) Vlastislav Paseka, jednatel společnosti CONMACO MÍSEČKY s.r.o. – Liberecký kraj (73 bodů)

- za odpovědnost při zničení mokřadu a biotopu vzácného hořce tolitovitého při výstavbě šesti apartmánů v Horních Mísečkách na území KRNP na jaře 2017, neboť developerem najatá stavební firma navezla zeminu ze stavby do výšky 10 metrů na plochu 5 tisíc m², tj. o 3 tisíce m² více, než bylo povoleno, takže developer dostal od ČIŽP pokutu 300 tisíc Kč, kterou potvrdilo i MŽP.

9) Mgr. Jaroslav Větrovský, senátor Senátu P ČR (nezávislý za hnutí ANO) – Česká republika (66 bodů)

- za předložení návrhu změny zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, společně se senátorem Tomášem Jirsou (ODS) v lednu 2017, který popírá smysl národních parků, neboť by se zrušil jejich dlouhodobý cíl chránit nerušený vývoj přírody aspoň na polovině rozlohy parku, dále návrh jako hlavní cíl kulturních zón uvádí rozvoj obcí, umožňuje převést značnou část lesů mezi hospodářské, nevylučuje budování přehrad či lov zvěře v přírodních zónách parku, kde by měla být divočina, apod.; na základě kritiky laické i odborné veřejnosti byl návrh Poslaneckou sněmovnou zamítnut dne 1. 3. 2017.

10) Ladislav Okleštěk, hejtmán Olomouckého kraje a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (hnutí ANO) – Česká republika (63 bodů)

- za podání návrhu změny zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v únoru 2017 jménem osmi poslanců v rámci novelizace stavebního zákona, která umožňuje vydávat buď správní rozhodnutí s účastí spolků v řízení o výjimkách k zásahu do biotopů zvláště chráněných druhů organismů před zahájením územních či stavebních řízení, nebo podkladová závazná stanoviska bez účasti spolků během těchto řízení, takže zde

existuje značné riziko omezit vliv spolků, a dále lze prohlásit uložená kompenzační opatření za zásah stavby do území evropské soustavy NATURA 2000 za plně funkční, ačkoliv tomu tak reálně ještě není; novela stavebního zákona s těmito změnami byla schválena Poslaneckou sněmovnou dne 27. 6. 2017.

11) Ing. Daniel Beneš, MBA, generální ředitel a předseda představenstva ČEZ, a. s. – Ústecký kraj (61 bodů)

- za zodpovědnost prodat uhelnou elektrárnu Počerady rozhodnutím představenstva ČEZ v dubnu 2017 firmě Vršanská uhelná ze skupiny Czech Coal finančníka Pavla Tykače, ačkoliv elektrárna je zisková a s prodejem nesouhlasí česká vláda, neboť by stát jako majoritní akcionář ztratil kontrolu nad těžbou uhlí z velkolomu Vršany ve vlastnictví skupiny SevenEnergy, se kterým má elektrárna dlouhodobou smlouvu o dodávkách uhlí, takže by jejím prodejem hrozilo opakované prodlužování životnosti elektrárny se všemi negativními vlivy na zdraví obyvatelstva a životní prostředí; dozorčí rada ČEZ prodej elektrárny Počerady v květnu 2017 neschválila.

12) Ing. Marian Jurečka, zastupitel Olomouckého kraje, ministr zemědělství a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (KDU-ČSL) – Královéhradecký kraj (33 bodů)

- za trvalou podporu výstavby vodní nádrže Zdobnice-Pěčín umístěné v I. a II. zóně CHKO Orlické hory za 11 miliard korun, která by si vyžádala demolici několika desítek budov, ačkoliv její potřebnost je sporná a zadržování vody v krajině lze účelně zajistit řadou menších opatření v povodí Zdobnice, než stavbou této nádrže; na jaře 2018 Ministerstvo zemědělství na základě kritiky místních obcí a laické i odborné veřejnosti navrhlo přípravu nádrže zastavit.

Z tiskové zprávy Děti Země

Sblížení: Lidé a velké šelmy Šumavy

11. května otevřelo Muzeum Šumavy v Kašperských Horách brány unikátní výstavě „Sblížení: Lidé a velké šelmy Šumavy“ věnované návratu velkých šelem na Šumavu a soužití lidí s nimi. Připravilo ji Hnutí DUHA ve spolupráci s Muzeem Šumavy a Správou národního parku Šumava. Výstava bude otevřena minimálně do konce října.

Vernisáže se zúčastnila řada osobností nejen z regionu, například starosta Kašperských Hor a předseda Svazu obcí Národního parku Šumava Petr Málek, ředitel Správy NP Šumava Pavel Hubený, ředitelka Muzea Šumavy Zdeňka Řezníčková, programový ředitel Hnutí DUHA Jiří Koželouh, autoři výstavy Josefa Volfová a Luděk Toman či herečka a patronka šelem Jenová Boková.

Hnutí DUHA, Muzeum Šumavy, p. o., a Správa Národního parku Šumava
vás srdečně zvou na vernisáž výstavy

SBLÍŽENÍ: Lidé a velké šelmy Šumavy

**11. května 2018
od 10 hodin**

Galerie Muzea Šumavy
v Kašperských Horách
Náměstí čp. 140, Kašperské Hory

Více informací na: www.hnutiduha.cz/vystava

Hnutí DUHA
Friends of the Earth Czech Republic

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
OP Zdraví prostředí

Výstava potrvá
od 11. května
do 31. října
2018

Návštěvníci se mohou těšit na rozsáhlou a kvalitní fotodokumentaci téměř půlstoletí dlouhého příběhu návratu velkých šelem na Šumavu. Díky ukázkám techniky i nových technologií pro monitoring vzácných zvířat nahlédnou „pod ruku“ výzkumníkům, kteří se již 25 let

zabývají jejich sledováním. Mapové infografiky ukážou, jak se ryši šířili v Pošumaví a představí zajímavé životními příběhy proslulých rysích tuláků, kteří se léta pohybují na české-bavorsko-rakouském pomezí. Expozice přibližuje i aktuální stav velkých šelem a kočky divoké v České republice i jejich další osud v naší přírodě.

Na přípravě výstavy se podílely desítky ochranářů, zoologů, lesníků, myslivců a fotografů z ČR, Bavorska a Rakouska. Výstava tak nejen přibližuje místním lidem a návštěvníkům skrytý život rysů a vlků, ale sblíží také aktéry návratu šelem a místní obyvatele. Ukazuje i důležitost mezinárodní spolupráce při ochraně a monitoringu těchto krásných, vzácných a užitečných zvířat.

Aktuálně se v jihozápadních Čechách a v navazující části Bavorska a Rakouska objevuje zhruba 60-80 rysů. Není to dostatečný počet, který by zajišťoval dlouhodobé přežití této šelmy v srdci Evropy. Poslední roky populace šumavského rysa stagnuje a chybí její propojení s Karpaty a Alpami, kde žijí další rysy. Na vině je především pytláctví a stále častější střety na silnicích. Jen v uplynulém roce z těchto dvou příčin v ČR prokazatelně uhynulo osm rysů a dva vlci. V loňském roce se do šumavské přírody vrátila také vlčí smečka. V celé republice se objevují další čtyři až pět smeček – v Ralsku, na Šluknovsku, v Krušných horách a Beskydech.

Autoři výstavy, Josefa Volfová a Luděk Toman, se při její přípravě vydali zpátky v čase za původem šumavského rysa. Od pamětníků a z archivů získali dosud nepublikovanou dokumentaci Projektu Lynx. Díky němu bylo v letech 1982 – 1989 do šumavské přírody vypuštěno 17 rysů ze slovenských hor. Návštěvníci budou moci shlédnout fotografickou dokumentaci této historie, dobové dokumenty, korespondenci i vzpomínky tehdejších aktérů.

Josefa Volfová, expertka na ochranu velkých šelem Hnutí DUHA a spoluautorka výstavy, řekla: *„Zvu šumavské obyvatele i návštěvníky do Kašperských Hor na výstavu, která dokumentuje pozoruhodný a napínavý příběh návratu vzácných divokých šelem do šumavské přírody. Trvá už desítky let, ale jeho budoucnost je nejistá. Výstava otevřená do konce října obsahuje kvalitní fotografie i historické dokumenty, ukázky technik i nových technologií pro sledování šelem i zdokumentované příběhy slavných rysích tuláků na česko-rakousko-bavorském pomezí a další pozoruhodné exponáty.“*

Pavel Hubený, ředitel Správy Národního parku Šumava, řekl: *„Velké šelmy, jako rys, vlk nebo medvěd, byly po tisíce let součástí naší krajiny a našich životů. Obdivovali jsme je, obávali jsme se jich a dokázaly nám způsobit řadu problémů. Žili jsme ale po jejich boku a mohli jsme spolu existovat. Když ale člověk vymyslel nástroje, jak tato zvířata vyhubit, vytěsnit je z míst, která chtěl obdělávat, udělal to. To ale změnilo krajinu a naše životy po mnoho generací. Ted' se tyto šelmy vracejí – obdivujeme je, obáváme se jich, a máme ještě více nástrojů, kterými je můžeme opět vyhubit, vytěsnit je z míst, která jsme si podmanili. Doufám, že tato historie se nebude opakovat, už jen proto, že o těchto zvířatech víme o dost víc než před 150 lety. Vymysleli jsme opatření, která dokáží zmírňovat problémy v soužití s šelmami, a zároveň tu máme prostor, který s námi, lidmi mohou sdílet. Jen ten strach u mnohých zbytečně zůstává, ale jsem přesvědčený, že aktivity, jako právě tato výstava, jej dokážou zahnat.“*

Tisková zpráva Hnutí DUHA

O přínosech agro-environmentálních opatření dnes v Praze debatovali zástupci šesti evropských zemí

V Praze se uskutečnila mezinárodní konference „Možnosti ochrany přírodních zdrojů a biodiverzity prostřednictvím agro-environmentálně klimatických opatření“. Účastníci z ČR, Rakouska, Maďarska, Německa, Irska a Holandska zhodnotili přínosy cílených dotačních programů při řešení současného problému dramatického poklesu biodiverzity spojeného se zemědělským hospodařením. Současný stav je dlouhodobě neudržitelný a není přitom ohrožena jen druhová pestrost krajiny, ale i funkční a zdravá krajina. Proto byly také velkým společným tématem negativní dopady současného intenzivního zemědělství podporovaného z prostředků Společné zemědělské politiky a potřeba využívání možností ochrany krajiny, které agro-environmentální opatření přinášejí.

Konference o možnostech ochrany přírodních zdrojů a biodiverzity prostřednictvím agro-environmentálně klimatických opatření svedla dohromady více než 60 účastníků z celkem šesti evropských zemí. Přítomní se shodli na tom, že evropská zemědělská krajina je v žalostném stavu a k nápravě je nutné intenzivně využívat možnosti, které Společná zemědělská politika přináší v podobě agro-environmentálních opatření. „Z diskusí účastníků mimo jiné vyplynulo, že dobře vymyšlené opatření ještě nemusí zaručovat pozitivní přínosy. Ty může zajistit pouze v kombinaci s dostatečně rozvinutým poradenským systémem a úzkou spoluprací s hospodáři,“ uvádí hlavní organizátor konference Václav Zámečník z České společnosti ornitologické ČSO).

Řešily se i čerstvé a velmi znepokojující informace o návrhu budoucí Společné zemědělské politiky (<https://www.birdlife.org/europe-and-central-asia/pr/25-April-2018>), které předešlý den prosákly do médií. Z nich vyplývá, že komisař Hogan prosazuje nechat rozdělování financí na jednotlivých členských zemích prakticky bez možnosti kontroly, zda prostředky jsou využívány na účely, pro které jsou určeny. „Na první pohled se to může zdát jako možnost přizpůsobit se fungování jednotlivých zemí. Z praxe ale víme, že přidělování prostředků určených na podporu druhové pestrosti nebo řešení klimatických otázek by mohlo snadno podlehnout korupci a politickému lobby,“ upozornila ve svém příspěvku Harriet Bradley, zemědělská koordinátorka Birdlife Europe.

Vedle spolupořádajícího Ministerstva zemědělství ČR a Ministerstva životního prostředí ČR, se konference zúčastnily prakticky všechny významné zemědělské nevládní organizace, nejrůznější odborné instituce, zájmové skupiny nebo zástupci akademické obce. I to dokládá vážnost stavu, ve kterém se česká krajina nachází a který si všichni uvědomují. Organizátory nemile překvapilo, že se konference nezúčastnil nikdo ze zástupců Agrární komory. „Zdá se, že Agrární komora, největší profesní organizace svého druhu, nemá zájem o celospolečenská témata a vyhýbá se přímé debatě o možnostech udržitelného využívání naší krajiny,“ konstatoval Zdeněk Vermouzek, ředitel ČSO.

Problémy s úbytkem druhové pestrosti neznamenají jen mizející ptáky, motýly nebo zajíce, ale mají i nemalé ekonomické dopady. Už dnes některé země bijí na poplach kvůli propadu počtu opylovačů, což ohrožuje úrodu mnoha druhů ovoce a některých zemědělských plodin. Stále problematičtější je nadužívání pesticidů, které jsou dnes dle měření Českého hydrometeorologického ústavu přítomny ve více než 60 % sledovaných podzemních zdrojích vody a téměř v polovině případů překračují povolené limity.

Tisková zpráva ČSO (redakčně upraveno)

Těžký život havranů

Havrani polní se poslední dobou stali trnem oku obyvatel v Táborského a Chrudimského sídliště. Lidé sepisují petice nebo na havrany rovnou útočí dělbuchy a vzduchovkami. Havrani přitom nejsou zdaleka běžným druhem a vyskytují se pouze v několika málo oblastech ČR. Od minulého století populace

havranů silně kolísá vlivem změn v našem přístupu ke krajině i přímým pronásledováním člověkem. Ornitologové proto apelují, aby se lidé pokusili havrany respektovat jako sousedy a naučili se sdílet s nimi svůj životní prostor.

„Havrani jsou výrazní ptáci, jejichž krákaní těžko přeslechneme. Na popularitě jim nepřidá ani černá barva. Přesto na řadě míst žijí spolu s lidmi mnoho let a ke konfliktům nedochází. Jsem přesvědčen, že vzájemné soužití bude možné i v Táboře nebo Chrudimi,“ říká ředitel České společnosti ornitologické Zdeněk Vermouzek,

a dodává: „Na přírodu v naší blízkosti můžeme pohlížet jako na obtíž a bojovat s ní boj, který nikdy nelze vyhrát, anebo přijmout fakt, že i my sami jsme součástí přírody a měli bychom se jí snažit porozumět a respektovat ji. Havrani v městském parku mohou být velice dobrým zdrojem poznání i zábavy, pokud si připustíme, že jsou to vysoce inteligentní a zajímavá zvířata s bohatým sociálním životem.“

Havrani hnízdí koloniálně, většinou v otevřené krajině s vysokými stromy, méně často i ve městech. V ČR jsou hnízdící havrani docela vzácní, podle loni skončeného mapování se objevují jen na 7 % území, hnízdění se podařilo prokázat dokonce jen na 4 % území, většinou v blízkosti větších řek. Evropská populace havranů od počátku minulého století silně početně kolísala v souvislosti se změnami hospodaření v krajině, ale také důsledkem přímého pronásledování. V českém červeném seznamu je proto havran veden jako zranitelný druh.

Tisková zpráva ČSO (redakčně kráceno)

Data z Avifu pomáhají identifikovat místa častých srážek se zvěří

Data z ornitologické databáze birds.cz se nově promítají i na webu srazenazver.cz, který zobrazuje údaje o kolizích živočichů s dopravními prostředky. Webovou aplikaci, do které může laická i odborná veřejnost zadávat údaje o srážkách živočichů s automobilovou nebo železniční dopravou, představilo Centrum dopravního výzkumu, v.v.i. před téměř čtyřmi lety. Postupem času se databáze rozrostla o informace z dalších zdrojů a od letošního února jsou zde k nalezení i údaje o ptácích z Faunistické databáze ČSO. Česká společnost ornitologická, která dlouhodobě podporuje projekty občanské vědy, tak pomáhá vytvářet ucelený obraz o problematice střetů zvířat a dopravy.

Rozsáhlá databáze kolizí zvířat s vozidly slouží jak pro výzkumné účely, tak i pro ryze praktické vymezení míst koncentrací (tzv. shluků, hotspots) těchto dopravních nehod, na které pak mohou směřovat opatření, která by kolizím měla zabránit. Každý záznam o ptákově nalezeném u silnice nebo železnice se

automaticky přeneso do databáze srazenazver.cz a uživatelé birds.cz tak nemusí zadávat žádné další informace navíc. V případě nálezu jiného sraženého zvířete jej mohou po registraci zaznamenat přímo na stránky srazenazver.cz.

Už z prvotního srovnání se ukazuje, že údaje z databáze birds.cz přinášejí nové informace. Zatímco u prasete divokého se většina sražených jedinců koncentruje do podzimních měsíců, u zajíce je to v brzkých jarních měsících a u ptáků v květnu a červnu. Jedná se zřejmě o čerstvě vyvedená, nezkušená mláďata. Na jednoho sraženého dospělého ptáka v květnu připadá 2,3 nalezených juvenilních jedinců, v červnu 1,4 a v červenci pouze 0,4.

Mnoho dalších otázek ale zůstává nezodpovězených. U srstnaté zvěře například pozorujeme, že se kolize soustřeďují do shluků, bude tomu tak i u ptáků? A pokud ano, jsou to stejná místa jako u srstnaté zvěře? Dochází tam k nehodám po celý rok, nebo jen v některých měsících, případně hodinách? A jací ptáci jsou vlastně nejčastěji oběťmi automobilů? Ze současných údajů vychází, že každý pátý sražený pták je kos černý a bezmála každý desátý je káně lesní. Tyto údaje jsou ale zřejmě zkreslené tím, že kosi umírají častěji ve městech, kde si jich člověk snáze všimne a káně jsou velcí a i mimo město nepřehlédnutelní ptáci.

Doufáme, že údaje z Avifu pomohou k dalšímu studiu problematiky kolizí zvířat s dopravou a že tato spolupráce bude motivací vkládat údaje i o druzích méně zajímavých a často opomíjených. I sraženého vrabce na okresce má význam zaznamenat a s Avifem mobile to zabere méně než minutu.

Tisková zpráva ČSO

Děti pomáhají chránit ptáky a zabezpečené skleněné plochy přibývají jako houby po dešti

O skla na budovách, protihlukových stěnách nebo zastávkách hromadné dopravy se ročně zabije obrovské množství ptáků. Právě nebezpečné zastávky proto Česká společnost ornitologická (ČSO) eviduje prostřednictvím webové aplikace zastavky.birdlife.cz (<http://zastavky.birdlife.cz/#>). Dobrovolníci už pomocí této aplikace ohodnotili více než 10 000 zastávek a ornitology těší, že s rostoucím počtem zmapovaných míst roste i počet zastávek, o které už se ptáci nezabíjí. Kampaň Bezpečné zastávky inspiruje školní kolektivy, spolky, obce i jednotlivce k aktivní pomoci naší přírodě.

Díky dobrovolníkům, kteří pomocí webové aplikace hodnotí zastávky hromadné dopravy, už mají ornitologové informace o bezpečnosti či nebezpečnosti více než deseti tisíc takových míst. „Ty nejnebezpečnější zastávky v blízkosti zeleně, které jsou z průhledného skla nebo materiálu odrážejícího okolní prostředí, na mapě svítí výstražně červeně. Velmi nás těší, když se takové zastávky ujmou místní obyvatelé a zabezpečí ji,“ uvádí Gabriela Dobruská z ČSO, koordinátorka projektu Sídla bezpečná pro ptáky. Obvykle se do akce zapojí děti z místní školy nebo přírodovědného kroužku. Výsledkem je pak nejen ochrana ptáků, ale také poučení pro děti i dospělé, že jedna silueta na skle je málo a že k účinnému zabezpečení je potřeba sklo polepit hustě.

Desítky dětí pomohly chránit ptačí životy například v Dobříši. Do zdejší akce se zapojilo i město a místní reklamní agentura, která zdarma poskytla zbytky barevných samolepících fólií. „Děti na Dni Země vystřihovaly různé motivy, určené na zabezpečení místních zastávek. Místní skauti ze Střediska prof. Oliče Dobříš pak samolepkami polepili tři nejnebezpečnější skleněné zastávky ve městě,“ popisuje Gabriela Dobruská.

Hned jedenáct zastávek zabezpečily děti v Brandýse nad Labem. „Celou akci inicioval pan Hradský ze Záchrané stanice pro volně žijící živočichy ve Staré Boleslavi. A jako nadšený začínající ornitolog jsem jej přiměla, aby zabezpečení svěřil naší škole. Děti i učitelé se při zabezpečování dobře bavili a kladné jsou

i reakce veřejnosti,“ uvádí Andrea Čermáková ze ZŠ Na Výsluní v Brandýse. Ve Vrchlabí se děti z přírodovědného kroužku postaraly o nově vybudovanou autobusovou zastávku, která byla sice polepena bílými puntíky, ale pouze na některých místech a zabezpečení bylo tedy nedostatečné.

V Bezně se žáci soustředili na školní prosklenou pergolu, kde pravidelně nacházeli ptačí mrtvolky. „Pěkné bylo, že na výsledek byly děti opravdu hrdé, což je kromě účelnosti této aktivity jistě důležitá přidaná hodnota,“ uvádí Ivana Řípová ze ZŠ Bezno.

Pokud jednotlivci nebo školní kolektivy zabezpečí zastávku nebo jinou skleněnou plochu do 10. června, mohou se zapojit do soutěže vyhlášené ČSO. Zájemci o účast v soutěži by měli poslat tři fotografie své realizace (před, po a ilustrační) a popis toho co, proč a jak udělali, na adresu dobruska@birdlife.cz do 10. června 2018. Ta nejlepší a nejnápaditější řešení budou odměněna zajímavými cenami!

Tisková zpráva ČSO (redakčně upraveno a kráceno)

ZAOSTŘENO ENVIROSKOPEM

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirooskop na webu www.envirooskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Pohořský rybník (lat: 48.6457, lon: 14.6401)

Osvěžte se v romantickém rybníce s načervenalou železitou vodou, který dříve fungoval jako klauza.

Pohořskému rybníku se říká také Jiřická nádrž podle zaniklé vesnice Jiřice. Byl vybudován v polovině 18. století na Pohořském potoce. Jedná se o jednu z vodních nádrží, kterým se říká klauzy a které byly vybudovány pro usnadnění plavby dřeva - v tomto případě po řekách Černá a Malše. Šlo údajně o jedny z nejmenších toků v Evropě upravených a využívaných k plavbě dřeva. Na místě dnešní nádrže stával rybník, který byl údajně mnohem rozsáhlejší. Jeho hráz byla protržena dne 6. září 1592 při historické povodni. Dnes rybník s oblibou využívají kolemjdoucí i kolemjdoucí k osvěžujícímu koupání v rašelinou zbarvené vodě.

U rybníka stojí turistický přístřešek.

Rybník je sice rybářsky obhospodařovaný, ale poměrně extenzivně. Díky tomu zde žije mnoho obojživelníků jako ropucha obecná, skokan hnědý i skokan zelený, z čolků pak čolek obecný a horský. V jeho vodách se prohání i střevele potoční. Byl tu chován pstruh obecný, candát obecný, mník jednovousý a nepůvodní siven americký.

Celá zdejší oblast patří k nejdeštivějším a nejchladnějším u nás. Z přírodovědného hlediska se zde vyskytuje zajímavá enkláva bezlesí, která hostí celou řadu druhů reliktního bezlesí a alpských migrantů. Vyskytuje se zde třeba drobná kapradina vratička měsíční.

V okolí rybníka byly vyhlášeny přírodní památky Horní Malše, U tří můstků, Pohořské rašeliniště, Prameniště Pohořského potoka a Myslivna. Lokalita leží v přírodním parku Novohradské hory a v ptačí oblasti Novohradské hory.

Časová náročnost: 1 hodina

Povaha terénu: Mírně kopcovitý terén.

Dostupnost: Rybník leží vlevo od silnice z Pohorské Vsi do Pohoří. Místo je přístupné pro auta, kola i pěší. Silnice slouží zároveň jako značená cyklostezka. Nejbližší autobusová zastávka je v Leopoldově (4 km). Kolem Pohořského rybníka vede červená turistická značka.

Naučná stezka Vyšenskými kopci s botanickou zahrádkou (lat:48.8287, lon:14.2997)

Seznamte se s jedinečným přírodním fenoménem, který by nadšeně obdivovali turisté z celého světa - Vyšenské kopce se skalnatými ostrohy, borovými lesy, stinnými údolími potůčků i prosluněnými svahy, které odedávna využívali pastevci stád.

Na pouze 2,5 km dlouhé naučné stezce procházející národní přírodní rezervací uvidíte vzácné a chráněné druhy rostlin a živočichů. Na svazích dodnes můžete pozorovat stáda ovcí, která spokojeně spásají travu a křoviny a uchovávají tak jedinečný přírodní fenomén – člověkem vytvořené bezlesí. Na stezce najdete

těeba geologickou expozici a několik posezení.

Poblíž druhé cedule naučné stezky se nachází botanická zahrádka, ve které roste na 50 druhů kvetoucích rostlin i travin naší přírody opatřených českými i latinskými názvy. Pokud byste se rádi přiučili, jak se jmenují rostliny, které potkáváte při procházkách, tady máte šanci. Krom toho v zahrádce najdete také řadu vzácných a ne příliš běžných rostlin, které jsou v rezervaci Vyšenské kopce doma. Ideální čas pro navštívení botanické zahrádky je červen až srpen.

Děti se mohou vyřádit na dětském hřišti vybaveném lanovkou u začátku stezky. Navštívit můžete také Správu CHKO Blanský les, kde získáte cenné informace a brožury o zdejších chráněných územích a dalších tipech na výlety.

Správa CHKO Blanský les vydala pro školy či návštěvníky s dětmi pracovní listy pro naučnou stezku

Vyšenskými kopci. Listy jsou rozděleny pro děti mladší a starší. Navíc si lze na Správě CHKO vypůjčit soubory fotografií k jednotlivým úkolům. Ke stažení zde: <http://blanskyles.ochranaprirody.cz/informace/ekologicka-vychova/blansky-les-detem/>. Pro veřejnost byl také vydán průvodce naučnou stezkou, letáček i větší brožura.

Časová náročnost: 1 hodina

Povaha terénu: Terén naučné stezky zahrnuje jak svahy Vyšenských kopců, tak údolí s potokem a lužním lesem. Terén je tedy zvlněný, ale nijak vysoce náročný. Stezka není sjízdná pro vozíček, pro kočár jen obtížně s nutností občasného přenesení kočáru.

Dostupnost: Naučná stezka je dostupná autem, je možné zaparkovat u sídla Správy CHKO Blanský les nebo u 2. cedula naučné stezky. Od nejbližší vlakové zastávky, kterou je vlakové nádraží Český Krumlov, můžete k první zastávce naučné stezky dojet po silnici na Vyšný (2,5 km), případně popojet autobusem na zastávku Vyšný. Od ní je to k prvnímu zastavení naučné stezky asi 600 m po panelové cestě (autobus nejezdí příliš často, zejména o víkendech ne). K naučné stezce lze dojet také na kole po nefrekventované silničce na Vyšný. Samotná stezka není na kole sjízdná (cyklistika je v rezervaci zakázána), kolo můžete zaparkovat ve stojanu u dětského hřiště ve Vyšném.

Vybrali pro vás Jiří Řehounek a Edvard Sequens.

Projekt Envirooskop byl podpořen Jihočeským krajem.

POZVÁNKY NA AKCE

Calla a Blatské muzeum srdečně zvou na exkurzi

Za břehulemi na Veselské pískovny

S ornitologem Petrem Henebergem a entomologem Jiří Řehounkem

Exkurze do přírodovědně zajímavé pískovny, která je významným hnízdištěm břehulí říčních. Představení dalších zajímavých rostlin a živočichů.

Neděle 3. 6. 2018 v 10:30

Sraz na odbočce k pískovnam vedoucí ze silnice Horusice – Vlkov
(GPS 49.1595978N, 14.6975739E)

Kontakt: Jiří Řehounek, 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, www.calla.cz

*Projekt byl podpořen MŽP. Projekt nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.
Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku*

„Za rostlinami a ptactvem na Cvičák“

S ornitologem Petrem Veselým (PřF JU), botaničkou Terezou Rejnkovou (CHKO Blanský les) a entomologem Jiřím Řehounkem (Calla)

Přírodovědná vycházka do přírodní památky Cvičák u Českého Krumlova. Vycházka bude zaměřená na určování zajímavých rostlin a hmyzu, odchyt a kroužkování ptáků.

Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá asi tři hodiny. Trasa bude většinou sjízdná pro dětské kočárky.

Sobota 9. 6. 2018 od 9:00 hod.

Sraz účastníků na vlakovém nádraží v Českém Krumlově (vyčkáme příjezdu vlaku od Českých Budějovic v 8:58).

Více informací k vycházkám: _Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice, tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Příští přírodovědná vycházka: **Večerní výprava na hvězdárnu** (pátek 7. 9. 2018, vycházka zaměřená na astronomii a noční živočichy)

Podrobnosti a další termíny se postupně objeví na webu: http://calla.cz/index.php?path=o_prirody&php=vychazky.php

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Vás zve v rámci Dnů s Krascem na besedu

Jaký je stav českých lesů?

s Janem Skalíkem z Hnutí DUHA

Naše lesy na mnoha místech plošně hynou. Kvůli nevhodně vysazeným smrkovým monokulturám, častějšímu suchu a chybám v hospodaření prostřednictvím velkých zakázek, ztrácejí nejen své kouzlo, ale hlavně své zdraví.

Dům U Beránka, Krajinská 35, České Budějovice **v pátek 15. června 2018 od 18. hodin**

vstup zdarma

Tato akce je spolufinancována statutárním městem České Budějovice v rámci projektu „Dny s Krascem,,“.

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • **Calla** je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do **20. června**. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru **Ďáblíka**, pište na calla@calla.cz. **Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře.**

Všechna starší čísla občasníku **Ďáblík** najdete na webových stránkách **Cally**.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!